

Josep M. Nadal,
exrector de la UdG.

El primer rector de la UdG

Josep Nadal, «en Pep Nadal», plega de rector de la Universitat de Girona. Ho ha estat des que la UdG va ser creada, fa deu anys. I, si es pot dir així, ja la concebia abans que fos gestada.

Obstinat fins a l'extenuació, fins a arriscar la pell pel que ha considerat indestruïble de la seva pròpia vida, ha fet de la constitució i del govern de la Universitat de Girona la gran inquietud personal en un dels sentits en què en parlava Gabriel Marcel els anys cinquanta. Tant, que potser ara haurà d'esforçar-se per aprendre a viure en unes altres circumstàncies. La idea de fer una

universitat, potser no gran, però sí de qualitat, l'ha esperonat prou com perquè avui el disseny dels campus de Girona —allò que és més visible a primer cop d'ull— porti la seva empremta. I no només les edificacions, sinó també l'estructura interna i les persones. Resulta impensable deslligar la Universitat de Girona de la figura de Josep Nadal. Això no vol dir que aquesta universitat

no tingui, com tota institució, tonalitats grises; ni que l'actuació del Rector, potser a causa del que bullia en el seu cap, hagi estat perfecta. L'ha sotraguejat que altres no entenguessin el seu ritme i que això l'obligués a girar-se per compartir. Llavors, ha sabut ser sensible a la diversitat, en l'ambient que sempre li ha donat trempera —l'escalfor d'un claustre—, per atiar el col·lectiu

El drac de Sant Jordi

Hauríem de preguntar-nos, en aquest moment del curs en què ens disposem a celebrar el Sant Jordi amb la tradicional exhibició de llibres efímers i prescindibles, si la llengua en què ens expressem, aquesta llengua salvatgina que van civilitzar una colla de periodistes de principi del segle XX i que la tropa de reporters actuals s'ha encarregat de retornar al seu estat feréstec; hauríem de preguntar-nos si aquesta llengua nostra que en l'anomenada festa del llibre es comercialitza com a mer suport d'articles de nuviatge i ginys de broma no deu més als traductors que als parlants la seva àrdua supervivència i la seva no menys desconcertant capacitat d'elevat-se per damunt del registre barroer en què aquells productes de la mercadotècnia s'obstinen a enfangar-la. Perquè el traductor, afrontat amb llengües estranyes i en general més fortes, per igualar-s'hi obliga la nostra a sortir dels camins fressats i emboscar-se en l'espessa riquesa gramatical on els escriptors autòctons, per costum o per mandra, ja no s'aventuren; i ahora, perquè aquest afany no doni lloc a un text desnaturalitzat, s'exigeix també, a pesar de tots els atreviments a què l'empeny la llengua estrangera, la creació de solucions que siguin convincents en la pròpia. La traducció és lluny de ser «la sorda equació de dues llengües mortes», com deia Walter Benjamin, perquè al traductor pertoca «marcar la maduresa pòstuma de la paraula estrangera i els dolors de gestació de la pròpia».

Sense alguna d'aquestes traduccions, la festa literària de Catalunya fa una mica de pena i no poca vergonya. En aquest ambient descoratjador, sembla que per als lectors d'una certa exigència ja només tenen interès els escriptors que han passat a millor vida, per la qual cosa tots els aprenents de lletra saben que hauran de morir com a requisit indispensable per ser llegits. N'hi ha que decideixen desaparèixer prematurament: s'aïllen del món, viuen en la cova d'una privadesa impenetrable, i des d'aquest amagatall envien als lectors àvids de cadàvers els fruits de la seva voluntària descomposició. La radical deserció de la festa pública afegeix un plus d'exquisit i rígor al seu treball, que, d'altra banda, esdevé la prova —força sorprenent enmig d'aquesta actualitat engegada a còpia de velocitat i repeticions— que des de l'altra vida poden arribar missatges fascinadors. Però entre aquells subproductes amassats amb les escorrialles de la llengua i el testimoni d'ultratomba dels clàssics o els moderns eremites en què l'idioma encara demostra aptituds per al cant, avui dia tenim el consol de poder recórrer als traductors, aquests discretíssims oficiants del llenguatge capaços de fer-nos creure que coses importants que s'han dit al món van ser construïdes amb la mateixa gramàtica de què ens servim per anar a comprar el pa. La dedicació d'aquests orfres mal pagats i poc reconeguts a *transportar el rus, el xinès o l'alemany a un fraseig que s'avingui a l'estructura d'una llengua tan maltractada com la nostra* és una de les millors contribucions a la salvaguarda d'una tradició literària que en mans exclusives dels irresponsables que triomfaran el 23 d'abril obligaria a celebrar no pas la festa de Sant Jordi, sinó la del drac.

Eva Vázquez

amb un informe extens i la discussió subsegüent. Això tampoc vol dir que no quedi encara molta feina per fer. En tot cas, vol dir que Josep Nadal no ha deixat mai indiferents els seus interlocutors. No ha estat sol, naturalment, en la materialització del projecte; però sense ell la Universitat de Girona no hauria estat el que és.

Josep Nadal ja no serà «el rector» quan s'hagin celebrat les eleccions a la Universitat, les primeres a les quals no es pot presentar per estatuts. Serà, tanmateix, el doctor Nadal, catedràtic de filologia catalana, professor de la Universitat de Girona, i un valor viu de la nostra Universitat que encara ha de fer i ha de dir moltes coses.

Jo n'espero molt.

Joan Miró i Ametller

Adéu a la pesseta

Després de l'arribada de l'euro, el 28 de febrer hem assistit a la mort de la pesseta. L'hem vist agonitzar durant més setmanes, però no li hem pogut cantar les absoltes fins a l'últim dia del mes més curt de l'any, que també són ganys d'anar a triar el mes i el dia.

Sigui com sigui, allò que hem dit i fet tan sovint de «comptar fins a l'última pesseta» ho hem pogut dir i fer més exactament que mai. No tothom s'hi deu haver fixat, però l'euro, que a banda de ser més «globalitzador» és masculí, desbanca una moneda que, a més de tenir un origen català, resulta

que és femenina. Perdrèm la feminitat del nostre diner. Per això, anecdòticament, hi ha qui no es resigna i parla de les *cures*, malgrat que, en general, més que entretenir-se en el canvi de gènere, la majoria de la gent s'entreté a comprovar el canvi del que paga o a esbrinar el valor del que compra.

Durant aquest darrers setanta anys, la pesseta, la *rubia*, ha sobreviscut —no pas sense dificultats— a una guerra civil, a l'autarquia del franquisme, a successives devaluacions, a la transició, a la il·lusió socialista i a la vella coneguda prepotència del PP. Ha resistit tot això, però no ha pogut resistir les exigències de la globalització de l'economia.

El canvi de moneda suposarà un impacte en l'àmbit social que sembla que serà tan interessant d'estudiar com l'anàlisi de les seves conseqüències econòmiques. A tall d'exemple, amb l'euro recuperem la divisió centesimal de la moneda, de manera que operacions amb decimals que havíem anat arraconant tornaran a ser protagonistes de la nostra vida quotidiana. En el món del lèxic també hi haurà algun desgavell, perquè desapareixeran els pesseters i expressions com «la pela és la pela», però hi continuarà havent gent «carregada de cèntims» i algú, un dia o altre, ens en sabrà «fer cinc cèntims».

Marina Puig

